

ESTRUCTURA DE LA INFORMACIÓ
PERIODÍSTICA

PROF. MAR FONTCUBERTA

1r CURS

CODI 1008

A) TEMARI

TEMA I: LA NOTICIA

Concepte de notícia. Controvèrsies en la definició de notícia. Temps i notícia. Informació i notícia. Història i evolució de la notícia. Diferències segons el mitjà: periodisme escrit, ràdio i televisió. La notícia a l'era electrònica.

TEMA II: ESTRUCTURA PERIODÍSTICA DE LA NOTICIA

Concepte de l'estructura periodística de la notícia. Factors que han modificat l'estructura periodística de la notícia. Evolució de l'estructura periodística de la notícia. Desenvolupament tecnològic i interacció dels mass-media. Elements bàsics de la notícia: el lid, el cos. Comprensibilitat de la notícia. Notícia i ideologia.

TEMA III: EL LID

Història i evolució del lid. Concepte i morfologia. Tipus de lid: notícia simple, notícia múltiple i notícia de sumari. Lid directe, lid diferit, lid descriptiu, lid interpretatiu. Redacció del lid. Atribució i identificació al lid.

TEMA IV: EL COS

Concepte del cos de la notícia. La tècnica de la "piràmide invertida". Controvèrsies. Elements del cos. Material principal, background i material secundari.

TEMA V: NOTICIA DIRECTA I NOTÍCIES DE CREACIÓ

Notícia directa i notícia de creació versus gèneres periodístics: noves formes de periodisme escrit. Concepte de notícia directa. Diferències amb la notícia de creació. Estructura de la notícia directa. Notícia simple i notícia múltiple: elements, construcció i diferències.

TEMA VI: FONTS DE LA NOTICIA

Tipologia de les fonts periodístiques. Identificació i atribució. Notícies de primera, segona i tercera mà. Ús i tècnica de la cita: cites directes i indirectes. Diferents nivells de la informació.

TEMA VII: ESTIL I NOTICIA

Estil informatiu i estil periodístic. Periodisme i llenguatge. Trets diferencials del llenguatge periodístic. Homogeneïtat versus creativitat. El verb periodístic. Tècniques: el paràgraf partit, ús de paraules clau i frases de transició. Els llibres d'estil. Límits de l'expressió periodística: llenguatge per a una representació de la realitat.

TEMA VIII: LA TITULACIÓ PERIODÍSTICA

Títol i notícia. Elements del títol. Tipus de titulars segons el mitjà: classificació i característiques. Normes estilístiques de la redacció de titulars.

TEMA IX: TIPUS DE NOTICIA DIRECTA

Diferència de la notícia segons la seva aplicació temàtica. Notícia de sumari; notícia cronològica; notícia espacial; notícia de situació. Notícies-pont entre notícia directa i notícia de creació; notícia de colorit i notícia d'interès humà. Característiques, construcció i aplicació.

TEMA X: NOTÍCIES DE CREACIÓ

Nous camins del periodisme escrit. Periodisme i literatura. Ruptura de l'estructura periodística tradicional. Canvis del model clàssic de notícia. Periodisme de creació; periodisme interpretatiu, periodisme d'investigació. Noves fórmules, nous llenguatges.

TEMA XI: EL DIARI

Concepte de diari com a unitat temàtica bàsica del periodisme escrit. Producció d'un diari: característiques i límits. Temps i continguts periodístics. Estructura d'un diari: diferents tipus. El model llatí i el model anglosaxó: registre d'identificació i expedient d'identitat. Ideologia i contingut informatiu. La producció de la notícia i la trama de la facticitat.

TEMA XII: EL PERIODISTA

Concepte i funcions de la figura del professional de la notícia. Canvis del paper de l'informador a la història del periodisme. La polèmica objectivitat-subjectivitat catalitzadora de l'oferta i la demanda informativa. Nous tipus de professionals.

TEMA XIII: PERIODISME A L'ERA ELECTRÒNICA

Noves tecnologies. El sistema integrat. Relació i in-

fluències de les noves tecnologies i el contingut dels mitjans. Crítiques. Reaccions alternatives.

B) BIBLIOGRAFIA

ALARCOS LLORACH, E.: Lenguaje de los titulares, en Lenguaje en Periodismo Escrito. Fundación Juan March. Madrid, 1977.

GOMEZ MOMPART, J.L.: La titulación periodística. ATE. Barcelona, 1982.

FONTCUBERTA, M.: Estructura de la noticia periodística. ATE. Barcelona, 1980.

LAZARO CARRETER, F. (dirigido por): Manual de estilo de la agencia EFE. Madrid, 1978.

SECANELLA, P.M.: El lid, fórmula inicial de la noticia. ATE. Barcelona, 1980.

Llibres d'estil de El País i El Periódico.

ORIVE, P.: Estructura de la Información Periodística I y II. Madrid, 1977.

CASASUS, J.M. i ROIG, M.: La prensa actual. Edicions 62. Barcelona, 1981.

MARTINEZ ALBERTOS, J.L.: Curso de Redacción Periodística. ATE. Barcelona, 1983.

C) ORIENTACIÓ I AVALUACIÓ DEL CURS

Aquesta assignatura pretén familiaritzar a l'alumne amb l'estructura, el llenguatge i les tècniques de la redacció de la notícia periodística. Les classes són teòriques i pràctiques ja que es tracta d'una assignatura semiexperimental. A la fi de cada trimestre hi ha un examen parcial. Es pot aprovar la matèria per notes de curs. En acabar el curs hi haurà un examen final.

ESTRUCTURA DE LA INFORMACIÓ PERIODÍSTICA

PROF. JOSEP MARIA CASASÚS

1r CURS

CODI 1008

A) TEMARI

1a. PART: Fonaments de la Informació Periodística

TEMA I: PROCESSOS D'INFORMACIÓ I DE COMUNICACIÓ

Introducció a la informació periodística. Nocions i esquemes simplificats.

TEMA II: DINÀMICA ACTUAL DELS FENOMENS DE COMUNICACIÓ DE MASSES

Panorama actual de la comunicació de masses des de la perspectiva professional periodística.

TEMA III: FONTS D'INFORMACIÓ CONVENCIONALS I MITJANS DE COMUNICACIÓ DE MASSES

Agències informatives: definició, classificació, descripció i tipologia de serveis.- Gabinetes d'informació: definició, classificació, descripció i tipologia de serveis. Portaveus, agents, agregats i assessors de Premsa i Comunicació: definició de les seves funcions i serveis.- Funcions professionals als mitjans de comunicació de masses: premsa, ràdio, televisió, cinema i vídeo informatius.

TEMA IV: LA FUNCIÓ PROFESSIONAL PERIODÍSTICA

Característiques generals i particulars de la funció professional periodística. La responsabilitat del periodista davant la societat. Necessitat d'una formació científica. Normes de conducta professional. Els conceptes d'objectivitat, honradesa i veracitat. Condicionaments objectius i subjectiu. Trets característics de la tradició professional periodística catalana. Els mecanismes pràctics de l'exercici professional. Condicions específiques del treball als diversos mitjans. Estudi especial del treball de l'informador de primer nivell.

TEMA V: INTRODUCCIÓ A LA PRECEPTIVA REDACCIONAL PERIODÍSTICA

Els diversos tractaments redaccionals de la informació. Gèneres periodístics específics de la premsa. L'estil de la informació periodística. Els conceptes de concisió i claredat. Regles pràctiques generals de l'estil informatiu.

2a. PART: Teoria general de la notícia

TEMA VI: NOCIONS D'EFEMEROLOGIA

Concepte i definició d'esdeveniment des de la perspectiva comunicacional. Estructura, elements i procés de l'esdeveniment social d'interès periodístic. Les tipologies efemerològiques. La relació de causalitat en els esdeveniments socials actius. La semantització dels fets i dels esdeveniments. L'anàlisi efemerològica. Referència especial al fet divers o succés com a esdeveniment específic de la comunicació de masses.

TEMA VII: EL PROCÉS DE SEMANTITZACIÓ EN LA PRACTICA PERIODÍSTICA

Operacions selectives i combinatòries. Els protocols de transformació. Universos comunicacionals i sistemes d'articulació als mitjans de comunicació. Les diverses fases teòriques i pràctiques de manipulació i transformació dels fets i dels esdeveniments durant el procés de semantització informativa.

TEMA VIII: CONCEPTE DE NOTICIA

Definició de notícia. Etimologia. Les diverses descripcions teòriques.

TEMA IX: ESTRUCTURA INTERNA DE LA NOTICIA

Components i factors bàsics del contingut de la notícia. La regla de les 6 W's: orígens històrics i descripció dels diversos elements que la integren. Les aportacions de la teoria de l'esdeveniment a la configuració de la notícia.

TEMA X: MORFOLOGIA DE LA NOTICIA

Els elements de l'estructura morfològica de les unitats redaccionals a la premsa: les parts que componen cada element. El nucli morfològic de la notícia.- Fórmules de desenvolupament del text de la notícia: tècniques expositives de la informació escrita. La llei de l'interès decrei-

xent. Les diverses menes de piràmide invertida.- El lied: definició, estructura i tipologia.- El cos de la notícia.- La titulació: estructura i tipologia.- La il·lustració.- Normes generals de redacció periodística. L'atribució i la identificació. Els mots-clau. El ritme intern de la narració informativa.- Materialització de la notícia. Normes complementàries d'identificació tècnica: la línia de crèdit. Elements de tecnologia per a la substanciació, transmissió i composició de notícies als mitjans impresos.

TEMA XI: TIPOLOGIA DE LES NOTÍCIES PERIODÍSTIQUES

Diverses alternatives per a la classificació teòrica de les notícies periodístiques: Per la seva naturalesa. Pel caràcter del seu contingut. Per la identitat de la seva font. Pel nivell de la seva font. Pels elements de la seva estructura. Per la seva funció informativa. Pel seu esquema redaccional. Esquemes teòrics de diverses menes de notícia.

TEMA XII: NORMES DE VALORACIÓ I DE SELECCIÓ DE NOTÍCIES

Criteris generals de valoració i selecció. Criteris derivats del model de diari. Sistemes comuns de valoració addicional determinant.

TEMA XIII: MÈTODES PROFESSIONALS PER A L'OBTENCIÓ DE NOTÍCIES PERIODÍSTIQUES

Recursos personals i fonts pròpies del periodista. Fonts genèriques i convencionals d'informació. Fonts específiques i eventuais d'informació.

3a. PART: Principis d'hemerografia general

TEMA XIV: INTRODUCCIÓ A L'HEMEROGRAFIA

Definició. Classificació dels mitjans impresos en funció del concepte de periodicitat. Evolució històrica dels estudis hemerogràfics. La necessitat d'emprendre l'anàlisi i la crítica integrals del diari.

TEMA XV: TEORIA DEL DIARI

Descripció del diari. Tipus i menes de diari. Models de diari.

TEMA XVI: ELEMENTS D'HEMEROGRAFIA NORMATIVA I FUNCIONAL

Hemerografia normativa o instrumental: projectes de creació i de transformació de diaris; disseny; llibre d'estil; esquema d'organització dels

diaris; articulació de la redacció.- Hemerografia funcional: anàlisis de l'entorn, anàlisis internes; plans previsionals.

TEMA XVII: NOCIONS D'HEMEROGRAFIA ANALÍTICA

Historial tècnic del diari. Anàlisis morfològiques i de contingut. Metodologia.- Hemerocrítica. Estudis de premsa comparada.

TEMA XVIII: DISCIPLINES HEMEROGRAFÍQUES DERIVADES

Hemerografies documental, històrica i descriptiva.

B) BIBLIOGRAFIA

I. BIBLIOGRAFIA BASICA

José Luis MARTINEZ ALBERTOS: Curso general de redacción periodística. Barcelona. Mitre, 1983.

Josep Maria CASASOS: Ideología y análisis de medios de comunicación. Barcelona. Mitre, 1985.

Josep Maria CASASOS i Xavier ROIG: La premsa actual. Introducció als models de diari. Barcelona. Edicions 62. 1981.

II. BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA

Angel BENITO: Teoría general de la información. Madrid. Pirámide. 1982.

Enrique BUSTAMANTE: Los amos de la información en España. Madrid. Akal. 1982.

Emil DOVIFAT: Periodismo 1. Mèxic. UTEHA. 1959.

Mar FONTCUBERTA: Estructura de la noticia periodística. Barcelona. ATE. 1980.

J.L. GOMEZ MOMPART: Los titulares en prensa. Barcelona. Mitre. 1982.

G. MARTIN VIVALDI: Géneros periodísticos. Madrid. Paraninfo. 1973.

Miquel DE MORAGAS: Teorías de la comunicación. Barcelona. Gili. 1981.

Luis NOREZ LAVAEZE: El lenguaje de los "media". Madrid. Pirámide. 1979.

Pedro ORIVE RIVA: Estructura de la información 2. Comunicación y sociedad democrática. Madrid. Pirámide. 1978.

Antonio PASQUALI: Comprender la comunicación. Caracas. Monte Avila, 1979.

Montse QUESADA: La entrevista: obra creativa. Barcelona. Mitre. 1984.

Antonio SANCHEZ BRAVO: Tratado de Estructura de la Información. Madrid. Latina. 1981.

Petra Maria SECANELLA: El lid, fórmula inicial de la noticia. Barcelona. ATE. 1980.

Iván TUBAU: Teoría y práctica del periodismo cultural. Barcelona. ATE. 1982.

M. VAZQUEZ MONTALBAN: Informe sobre la información. Barcelona. Fontanella. 1971.

Carl N. WARREN: Géneros Periodísticos Informativos. Barcelona. ATE. 1975.

C) ORIENTACIO I AVALUACIO DEL CURS

L'objectiu d'aquest curs és iniciar als alumnes en el treball periodístic informatiu, concretat en el domini de les tècniques modernes de redacció de notícies.

A cada tema teòric exposat en el programa correspon una pràctica específica. De forma gradual i sistemàtica l'alumne es va ensinistrant en la praxi de la funció informativa.

Durant el curs el professor avaluarà el treball de cada alumne que es materialitzarà mitjançant la seva participació activa a les classes pràctiques, les tasques de redacció informativa que anirà preparant i les dues proves parcials que tenen lloc als mesos de desembre i abril, en sengles dates que es fixaran a classe i de les quals no hi haurà convocatòries especials.

Els alumnes que no superin satisfactòriament aquest sistema d'avaluació continuada tenen l'opció de concórrer a l'examen final.